

Katarzyna Sadło

Darowizny

Darowizny

Copyright © 2013 by Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Wszelkie prawa zastrzeżone. Każda reprodukcja lub adaptacja całości bądź części niniejszej publikacji, niezależnie od zastosowanej techniki, wymaga pisemnej zgody wydawcy.

Redakcja i korekta:

Anna Amsterdamska

Opracowanie graficzne:

DD Studio Dariusz Piekut

Wydawca:

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
ul. Kłopotowskiego 6, lok. 59/60, 03-717 Warszawa
tel./faks 22 616 33 16
www.frso.pl, e-mail: frso@frso.pl

ISBN 978-83-61411-21-5

Fundator wydania:

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

Spis treści

Wprowadzenie	5
Darowizna a inne formy finansowania	7
Czym jest darowizna?	7
Darowizna a dotacja	10
Darowizna a odpis 1%	12
Darowizna a zbiórka publiczna	12
Darowizna a sponsoring	14
Charakterystyka darowizn	17
Jak pozyskiwać darowizny?	17
Co można przekazać w darowiźnie?	17
Przeznaczenie daru na fant w loterii fantowej	18
Sprzedaż przedmiotów darowizny	19
Sprzedaż w sklepie charytatywnym	19
Sprzedaż w ramach zbiórki publicznej	21
Umowa darowizny	23
Ustna czy pisemna?	23
Obowiązki darczyńcy	24
Polecenie	25
Ulga podatkowa	30
Sprawozdawczość	30
Załączniki	35
Słowniczek terminów	35
Wzory umów	37
Kodeks cywilny (fragmenty)	39

Wprowadzenie

Według najnowszych danych Stowarzyszenia KLON/JAWOR darowizny od osób indywidualnych i firm nadal zajmują znaczące miejsce na liście źródeł finansowania organizacji. Wskazuje je ok. 30% badanych organizacji, jednak ten odsetek systematycznie spada. Z pewnością nie bez znaczenia jest wprowadzenie i coraz większa popularność mechanizmu 1% podatku oraz jego wpływ na postrzeganie własnego zaangażowania finansowego obywateli w działalność społeczną. Jeśli nawet jednak malejąca popularność darowizn jest spowodowana czynnikami od organizacji niezależnymi, warto zastanowić się, czy jako organizacja w pełni wykorzystujemy własny potencjał w relacjach z potencjalnymi prywatnymi darczyńcami.

Skuteczność w pozyskiwaniu darowizn od osób indywidualnych i od firm w największym stopniu zależy od umiejętności przekonania potencjalnego darczyńcy o znaczeniu problemu, jaki chcemy rozwiązać oraz o naszej wiarygodności merytorycznej i finansowej. Pamiętać jednak trzeba, że każda działalność jest obwarowana różnymi wymogami formalnymi, których nieznanomość może nam utrudnić budowanie relacji z darczyńcą.

Przedstawiamy więc kompendium wiedzy o darowiznach, o regulujących je przepisach i o tym, co powinna wziąć pod uwagę organizacja, która chce na stałe włączyć tę formę finansowania swojej działalności w strategię finansową.

Książka przedstawia stan prawny na luty 2013.

Darowizny a inne formy finansowania

Czym jest darowizna?

Ważne ustawy:

- Kodeks cywilny (art. 888-902)
- Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 26)
- Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych (art. 18)

Przez umowę darowizny darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego kosztem swego majątku (art. 888 §1 Kodeksu cywilnego).

Darowizną jest więc przekazanie jakiegoś składnika swojego majątku nieodpłatnie i bezinteresownie. Darowizna może mieć charakter finansowy (przekazanie pieniędzy) lub rzeczowy (przekazanie innych składników majątku, jak rzeczy czy nieruchomości), może oznaczać przekazanie wartości niematerialnych i prawnych (na przykład praw autorskich), można wreszcie w ramach darowizny wykonać nieodpłatną usługę (np. prawną).

Darowizna to forma wsparcia regulowana trzema ustawami. Kodeks cywilny definiuje ją i określa wzajemne relacje między stronami, zaś ustawy o podatku dochodowym (od osób fizycznych – w przypadku darowizn od osób fizycznych; od osób prawnych – w przypadku darowizn od osób prawnych), określają warunki, jakie muszą być spełnione, aby darczyńca (osoba lub firma) przekazujący darowiznę mógł skorzystać z ulgi podatkowej.

Istotą darowizny jest jej bezinteresowność. Darczyńca, który przekazuje darowiznę, nie może jej uzależnić od jakichkolwiek świadczeń na swoją rzecz, innych niż przeznaczenie darowizny na cel, na jaki ją przekazał, w formie i w sposób jaki sobie zastrzegł. Każda natomiast relacja, w której występuje wzajemność świadczeń i darczyńca w zamian za przekazane środki otrzymuje jakiś towar lub usługę, darowizną nie jest.

Przykład

Stowarzyszenie prowadzi zajęcia plastyczne dla dzieci. Warunkiem udziału dziecka w zajęciach jest przekazanie na rzecz stowarzyszenia wpłaty w kwocie 10 zł za każde zajęcia, w których dziecko uczestniczy. Wpłaty są przeznaczone na zakup materiałów plastycznych. Dwa razy do roku stowarzyszenie organizuje całonocne pikniki dla całej rodziny i tu opłata pobierana w formie darowizny wynosi 25 zł od rodziny, a za dodatkowe 10 zł darowizny można sobie kupić okolicznościową czapeczkę. Wpłaty każdorazowo są opisywane „Darowizna na cele statutowe”, a stowarzyszenie informuje rodziców, że tak wpłacone darowizny mogą sobie odliczyć od podatku.

Żadna z opłat ponoszonych przez rodziców w powyższym przykładzie nie jest darowizną, nawet jeśli taki właśnie tytuł widnieje na dokonywanych przez nich przelewach, bowiem każdorazowo jest to obowiązkowa opłata za usługę (zajęcia i piknik) lub towar (czapeczka). Bez uiszczenia opłaty nie można byłoby z takiej usługi skorzystać. Choć więc obie strony nazywają transakcję „darowizną”, jest to dozwyczajna sprzedaż, którą opisana organizacja powinna prowadzić w formie odpłatnej działalności statutowej (jeśli przychody nie przekraczają kosztów) lub działalności gospodarczej (jeśli przychody ze sprzedaży przekraczają koszty, a zatem pojawia się zysk). Przykłady takie jak ten nie wynikają zazwyczaj z chęci oszukania kogokolwiek. Organizacje często nie wiedzą, że o charakterze transakcji nie decyduje jej nazwa, a jej faktyczny charakter. Trzeba jednak pamiętać, że nieznanostwo prawa szkodzi, a opisana wyżej sytuacja to nic innego jak prowadzenie niezarejestrowanej działalności gospodarczej, gdzie zapłata są fikcyjne darowizny.

Przykład

Stowarzyszenie prowadzi zajęcia plastyczne dla dzieci. Nie wszystkie koszty zajęć udaje się pokrywać z otrzymywanej od miasta dotacji, więc stowarzyszenie musi korzystać z darowizn. Co roku przygotowuje zestawienie planowanych kosztów i przychodów, które przedstawia na pierwszym spotkaniu z rodzicami dzieci zgłoszonych na zajęcia. Każdy rodzic otrzymuje budżet zajęć wraz z informacją, jakiej kwoty brakuje, aby się domknął, wyliczeniem kosztów udziału jednego dziecka w zajęciach i pustym blankietem przelewu „darowizny na cele statutowe”. Wpłacenie darowizny nie ma żadnego wpływu na udział dziecka w zajęciach. Jeśli wpłacone darowizny nie pozwalają na pokrycie wszystkich kosztów, prowadzący zajęcia oszczędzają na materiałach plastycznych, które rodzice po prostu sami kupują swoim dzieciom

Sytuacja podobna, ale różnica zasadnicza. W drugim przypadku wpłata darowizny nie jest warunkiem udziału dziecka w zajęciach, a zatem każda kwota wpłacona jako „darowizna na cele statutowe” jest nią rzeczywiście. Organizacja ryzykuje co prawda, że nie wprowadzając obowiązkowych opłat za udział w zajęciach,

nie zbierze kwoty pozwalającej na pokrycie wszystkich wydatków, ale z pewnością nie musi się obawiać ewentualnej kontroli skarbowej, bo to co nazywa darowizną, jest nią faktycznie.

Przeczytane

Stowarzyszenie XXX, pozarządowa organizacja zwalczająca korupcję, prowadzi kontrowersyjny biznes – za kilkadziesiąt tysięcy złotych wystawia certyfikat moralności firmom w kłopotach. Takie świadectwo otrzymał choćby klub piłkarski Widzew w samym szczycie afery korupcyjnej. W zamian został darczyńcą stowarzyszenia. (...) Stowarzyszenie zimą 2007 r. pisze raport o planowanej zmianie prawa farmaceutycznego. Wskazuje konkretne rozwiązania. (...) Ciekawe, że tuż przed apelem stowarzyszenia o zmianę prawa farmaceutycznego, wśród jego darczyńców znalazł się koncern farmaceutyczny YYY (wplacił stowarzyszeniu kilka tysięcy euro). W tym czasie jeden z prezesów stowarzyszenia zainkasował 80 tys. zł za opracowywanie projektów i szkoleń dla YYY. Pracowników YYY szkolił też działacz stowarzyszenia XXX. Nie udało nam się dowiedzieć, dlaczego – niezgodnie z zasadami – część pieniędzy za szkolenia przelano na konto stowarzyszenia jako darowiznę.

Wojciech Cieśla „Wątpliwy biznes pogromców korupcji” (Dziennik, 29 kwietnia 2009)

Podobnie jak w przypadku pierwszym, mamy tu do czynienia z fikcyjnymi darowiznami, będącymi de facto zapłatą za świadczone usługi. O ile jednak przyjmowanie fikcyjnych darowizn od rodziców dzieci uczestniczących w zajęciach, nawet jeśli formalnie nieprawidłowe, nie miało znaczenia dla oceny merytorycznej strony działalności organizacji, o tyle w przypadku opisywanego tutaj stowarzyszenia, do nagannego przyjmowania fikcyjnych darowizn dochodzi też ewidentny konflikt interesów, stawiający pod znakiem zapytania wiarygodność każdego aspektu działalności organizacji. Bo jaka może być wartość audytu robionego własnemu sponsorowi? W przypadkach takich jak ten, organizacja musi rozważyć nie tylko formalną poprawność podejmowanych przez siebie działań, ale także ich wpływ na wizerunek organizacji i jej wiarygodność co do realizacji celów statutowych.

Przykład

Fundacja prowadząca zespół tańca nowoczesnego chce wysłać swoją reprezentację na międzynarodowy turniej do Brazylii i poszukuje sponsora, który dofinansuje taki wyjazd. Chęć współpracy zadeklarowała jedna z bardziej znanych firm produkujących odzież sportową. Postawiła jednak warunek – w zamian za sfinansowanie podróży i pobytu w Brazylii, zawodniczki muszą w turnieju wystąpić z logo firmy naszytym na strojach i wziąć udział w sesji fotograficznej reklamującej produkty sponsora.

W tym przypadku również nie możemy mówić o darowiznie, gdyż firma chce sobie zagwarantować określone świadczenia ze strony organizacji, której potrzeby sfinansuje. Jest to więc, podobnie jak we wcześniejszych przykładach, sprzedaż usługi. Taka forma relacji nazywana jest sponsoringiem i oznacza transakcję, w ramach której firma przekazuje z góry określone środki, w zamian za – również z góry określone – świadczenia w zakresie reklamy i promocji. Sponsoring jest stosunkowo często mylony z darowiznami także dlatego, że w potocznym języku „sponsor” jest stosowany zamiennie z „darczyńcą”. Podkreślam jednak, że są to dwie bardzo różne relacje i inne przepisy będą miały do nich zastosowanie. Poniżej znajduje się omówienie najważniejszych różnic między darowiznami a innymi formami finansowania działalności.

Darowizna a dotacja

Organizacje mają najmniej problemów z rozróżnieniem między dotacją a darowizną. Większość aktywnych organizacji korzystała lub korzysta (a przynajmniej próbowała) ze środków publicznych lub prywatnych przekazywanych w formie dotacji na realizację zadania (dotacja przedmiotowa) lub wsparcia instytucjonalnego (dotacja instytucjonalna). Najważniejszą różnicą między dotacją a darowizną jest charakter wsparcia. Dotacja jest przyznawana na realizację działań wskazanych we wniosku, zgodnie z przedstawionym budżetem i z zasadami kwalifikowalności wydatków stosowanymi przez danego sponsora. Ubiegając się o darowiznę, zwłaszcza od firmy, organizacja często także przygotowuje mniej lub bardziej szczegółowy wniosek o dofinansowanie, przedstawiając zadania, jakie chciałaby ze wsparciem darczyńcy zrealizować. Nierzadko jednak środki, jakie na podstawie takiego wniosku lub listu otrzymuje, nie są obwarowane żadną dodatkową umową. Są po prostu darowizną przekazaną organizacji bez określania, w jaki sposób ma je wydawać i jak się rozliczać. Darowizna jest bowiem z założenia bardziej „elastyczną” formą wsparcia niż dotacja.

O dotacje może ubiegać się każda organizacja spełniająca wymogi określone przez podmiot przyznający dotację. To podmiot przyznający dotację określa zasady (kryteria ubiegania się, cele, na jakie może być przyznana, procedury aplikowania, formularz aplikacyjny, kwalifikowalność wydatków, zasady realizacji dotacji i wymogi sprawozdawczości) oraz proponuje zapisy umowy dotacji. Wyjątkiem są dotacje przyznawane ze środków publicznych, gdzie ramy są z góry określone (np. wzór oferty na realizację zadania publicznego).

	Dotacja	Darowizna
Strony	Dotujący, dotowany	Darczyńca, obdarowany
Kto daje	Publiczna lub prywatna instytucja grantodawcza (fundacja, samorząd lokalny, ministerstwo, fundusz celowy, fundusz unijny, itp)	Osoba fizyczna lub prawna
Charakter relacji	Wspólna realizacja określonych zadań, które dotowany realizuje za środki z dotacji przekazanej przez dotującego	Bezinteresowne wsparcie
Cel	Realizacja określonego we wniosku o dotację przedsięwzięcia (projektu) lub wsparcie instytucjonalne organizacji	Cele statutowe organizacji lub wskazane przez darczyńcę działania
Forma wsparcia	Finansowa	Dowolna
Umowa	Tak	Na życzenie darczyńcy, przy większych darowiznach
Sprawozdawczość	Tak, na zasadach określonych umową dotacji	Na życzenie darczyńcy, darowizny powyżej określonego limitu są także zgłaszane do urzędu skarbowego oraz wykazywane w zeznaniu podatkowym
Ulga podatkowa dla darczyńcy	Nie	Tak, do określonego limitu i pod warunkiem spełnienia określonych w ustawie o podatku dochodowym kryteriów formalnych

Darowizna a odpis 1%

Odpis 1% podatku, którego każdy z nas dokonuje – mam nadzieję – corocznie przy okazji rozliczania się z fiskusem, nie jest darowizną. Darowizna jest dokonywana z majątku własnego darczyńcy, a przekazywany przez podatnika 1% nie jest jego majątkiem, lecz częścią podatku, jaki odprowadza. 1% nie jest więc, tak jak darowizna, typową formą dobroczynności, a jedynie mechanizmem wskazywania, w jaki sposób ma być wykorzystany ten akurat procent oddanego państwu podatku.

Prawo ubiegania się o 1% podatku przysługuje wyłącznie organizacjom pożytku publicznego, a podatnik może przekazać 1% swojego podatku na rzecz wybranej organizacji tylko raz w roku, wskazując w zeznaniu podatkowym za rok poprzedni, na rzecz jakiej organizacji urząd skarbowy ma przekazać ten 1% podatku.

	Odpis 1%	Darowizna
Kto daje	Osoba fizyczna	Osoba fizyczna lub prawna
Organizacje uprawnione	Tylko organizacje pozarządowe posiadające status organizacji pożytku publicznego	Wszystkie organizacje pozarządowe
Forma wsparcia	Tylko gotówkowa, do wysokości 1% podatku należnego	Finansowa lub rzeczowa, w dowolnej wysokości
Forma przekazania	Za pośrednictwem urzędu skarbowego, po wskazaniu w rocznym zeznaniu podatkowym organizacji pożytku publicznego, na którą ma być przekazany	Dowolna
Termin przekazania	Raz w roku, przy składaniu zeznania podatkowego	Dowolny
Sprawozdanie z wykorzystania	Tak, w rocznym sprawozdaniu organizacji udostępnianym opinii publicznej	Tylko jeśli to wynika z umowy z darczyńcą

Darowizna a zbiórka publiczna

Zbiórka publiczna to „wszelkie zbieranie ofiar w gotówce lub w naturze, w miejscu publicznym, na pewien z góry określony cel pozostający w sferze zadań publicznych”, wymienionych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zasady organizowania i prowadzenia zbiórek publicznych określa ustawa o zbiórkach publicznych oraz wydane na jej podstawie rozporządzenie, które wymienia formy prowadzenia zbiórek publicznych. Są to: zbiórki do puszek kwaterstarskich i skarbon stacjonarnych, sprzedaż cegiełek wartościowych, dobrowolne wpłaty na konto oraz sprzedaż towarów i usług, czyli np. smsy charytatywne czy dowolne przedmioty, pod warunkiem, że są odpowiednio oznakowane.

	Zbiórka publiczna	Darowizna
Kto daje	Osoba fizyczna, a w przypadku niektórych form zbiórek – także osoba prawna (np. sprzedaży cegiełek wartościowych lub przedmiotów)	Osoba fizyczna lub prawna
Cel	Zgodny ze statutem organizacji, ale z góry określony. Nie można zbierać na „cele statutowe”	Dowolny w ramach celów statutowych organizacji, może być konkretny, ale także po prostu na „cele statutowe”
Dary rzeczowe	Tak, pod warunkiem, że zostaną w niezmienionej formie wykorzystane na cel, na jaki prowadzona jest zbiórka (nie można ich sprzedać, przekazać na loterię fantową, itp)	Tak, i bez ograniczeń sposobu, w jaki mogą być wykorzystane. Jeśli darczyńca tego nie zastrzeże w umowie, przedmiot darowizny można sprzedać, rozdać, przeznaczyć na loterię fantową czy w inny dowolny sposób wykorzystać z pożytkiem dla organizacji
Wpłaty na konto	Tak, pod warunkiem, że każda zbiórka publiczna ma osobne konto (subkonto) i że jest ono inne niż konto ogólne organizacji	Tak, nie ma wymogu posiadania osobnego konta na darowizny, mogą być one przekazywane na konto główne organizacji
Wsparcie anonimowe	Dopuszczalne, wszystkie datki, z wyjątkiem wpłat na konto czy smsów, mogą być całkowicie anonimowe	Niedopuszczalne, organizacja przyjmująca darowiznę musi znać tożsamość darczyńcy, a w przypadku darowizn powyżej ustawowego limitu musi je także zgłosić do urzędu skarbowego
Zezwolenia i opłaty	Tak, każdorazowo od organu administracji, terenu, na którym zbiórka ma być prowadzona. Opłata za wnioski o pozwolenie wynosi 82 zł	Nie
Umowa z darczyńcą	Nieemożliwa	Możliwa, ale nieobowiązkowa
Sprawozdanie z wykorzystania	Tak, zarówno do organu, który wydał zgodę, jak i dla opinii publicznej w terminie 30 dni od zakończenia zbiórki	Nie, tylko na życzenie darczyńcy
Ulgi podatkowe dla darczyńcy	Nie	Tak, do określonego limitu i pod warunkiem spełnienia kryteriów formalnych określonych w ustawie o podatku dochodowym

Darowizna a sponsoring

Z moich doświadczeń w pracy z organizacjami wynika, że to właśnie sponsoring jest najczęściej mylony z darowizną, choć są to formy relacji bardzo różne i niezrozumienie różnic między nimi może mieć poważne konsekwencje dla organizacji.

Sponsoring jest rodzajem relacji o charakterze wzajemnym, a więc nie bezinteresownym. Sponsor (najczęściej firma) przekazuje organizacji środki, kierując się interesem firmy i w zamian za nie oczekuje ze strony organizacji bardzo konkretnych i z góry określonych świadczeń o charakterze promocyjnym czy reklamowym. W przeciwieństwie zatem do darowizn, sponsoring nie jest działalnością charytatywną firmy, nie jest też filantropią, a po prostu zakupem u organizacji określonych świadczeń, których wartość jest z punktu widzenia firmy zbliżona do wartości wsparcia, jakiego firma udzieliła. Zrozumienie różnicy między bezinteresownym charakterem darowizny, a jak najbardziej interesownym charakterem sponsoringu, ułatwi organizacji przeanalizowanie swojego potencjału i podjęcie decyzji, o którą z tych form wsparcia chce się ubiegać. W praktyce uzyskanie darowizny jest łatwiejsze niż podpisanie umowy sponsorskiej, ale też kwoty są często mniejsze niż w przypadku dobrze przemyślanej oferty sponsoringowej.

	Sponsoring	Darowizna
Strony	Sponsorujący, sponsorowany	Darczyńca, obdarowany
Kto daje	Osoba prawna, najczęściej firma	Osoba fizyczna lub prawna
Cele finansującego	Korzyści biznesowe – budowanie wizerunku, wzmacnianie znajomości marki, dotarcie do nowych klientów, itp.	Zgodnie z definicją darowizny, jest to świadczenie nieodpłatne, a więc bezinteresowne, darczyńca nie może uzależnić go od żadnych świadczeń. Nie oznacza to, że z przekazania darowizny nie odniesie żadnych korzyści wizerunkowych lub planując przekazanie darowizny, nie robi tego głównie z myślą o korzyściach dla swojej firmy. Ważne, że nie jest to powodem i warunkiem nawiązania takiej relacji
Wzajemność relacji	Tak, sponsor podpisując umowę sponsoringu oczekuje od sponsorowanego określonych świadczeń, których wartość jest proporcjonalna do udzielonego wsparcia. Sponsoring jest zatem formą zakupu usług promocyjnych	Nie, darczyńca przekazując darowiznę nie może żądać świadczeń na swoją rzecz
Pochodzenie środków	Budżet przeznaczony na promocję i reklamę	Budżet przeznaczony na działalność charytatywną
Umowa	Tak	W zależności od woli darczyńcy
Rozliczenia	Faktura lub rachunek	W zależności od woli darczyńcy
Ulga podatkowa	Nie, kwoty przekazane w formie sponsoringu stanowią dla firmy koszt	Tak, do określonego limitu i pod warunkiem spełnienia określonych w ustawie o podatku dochodowym kryteriów formalnych

Charakterystyka darowizn

Jak pozyskiwać darowizny?

Jak tylko chcemy. Nie ma żadnych ograniczeń, jeśli chodzi o formy poszukiwania potencjalnych darczyńców i namawiania ich do wsparcia naszej działalności, możemy więc:

- Apelować w mediach i internecie
- Podawać numer konta na ulotkach i publikacjach
- Korzystać z systemów płatności internetowych
- Prowadzić aukcje charytatywne na Allegro i innych portalach
- Tworzyć gry i aplikacje, przez które będzie można dokonywać wpłat
- Pisać listy, tradycyjne i elektroniczne
- Zachęcać przechodniów do stałego zlecenia wpłat na rachunek organizacji
- Chodzić na spotkania z potencjalnymi darczyńcami
- Zapraszać potencjalnych darczyńców na dni otwarte do naszej organizacji

Forma, w jakiej będziemy apelować o przekazywanie nam darowizn, jest dowolna. Trzeba tylko uważać, żeby robić to w sposób nie pozostawiający wątpliwości, że to co robimy, to apel o darowizny, a nie zbiórka publiczna lub sprzedaż usług. Ale o tym była mowa w poprzedniej części.

Co można przekazać w darowiznie?

Przedmiotem darowizny może być w zasadzie wszystko. Pieniądze, nieruchomości, rzeczy (nowe – od producenta lub ze sklepu, używane – od firmy lub od osoby fizycznej), wartości niematerialne i prawne (licencje, prawa autorskie), usługi (np. prawne, reklamowe). Jeśli darczyńca nie zastrzegł określonego sposobu wykorzystania darowanych nam rzeczy, możemy je wystawić na aukcję, przeznaczyć na nagrody w loterii fantowej, sprzedać, swobodnie nimi dysponować zgodnie z potrzebami organizacji. To zresztą dużo (i nie jedyna) przewaga darowizn nad zbiorcami publicznymi. W przypadku zbiorów jesteśmy bowiem związani celem,

na jaki prowadzona była zbiórka i pozyskane dary rzeczowe możemy wyłącznie przekazać na ten cel w niezmienionej formie. Jeśli więc prowadzimy zbiórkę odzieży dla bezdomnych i ktoś nam na nią przyniesie kostium Chanel, nie możemy go sprzedać i za uzyskane ze sprzedaży pieniądze kupić dużo większą ilość odzieży, dużo bardziej odpowiedniej dla bezdomnych. Możemy tylko – jak mówi rozporządzenie – „w niezmienionej formie” przekazać go na cel, na jaki zorganizowana była zbiórka, czyli bezdomnym. Przepisy dotyczące darowizn pozbawione są takich ograniczeń i otwierają przed organizacjami szereg możliwości pożytecznego wykorzystania przez nie tego, co otrzymały w darowiźnie.

Przeznaczenie daru na fant w loterii fantowej

Przykład

Działająca lokalnie fundacja, prowadząca szkolenia dla bezrobotnych, ubiega się o dotację, gdzie wymagany jest wkład własny na poziomie 20%. Fundacja nie prowadzi działalności gospodarczej, nie jest też w stanie zorganizować zbiórki publicznej na ten cel, bo po pierwsze żaden urzędnik nie wyda zgody na zbiórkę, której celem jest „pozyskanie środków na wkład własny”, a po drugie, nikt na taki cel nie wrzuci grosza do puszeki. Działalność, jaką prowadzi, jest mało atrakcyjna dla potencjalnych sponsorów, którzy zawsze wybiorą sfinansowanie jakichś projektów adresowanych do dzieci czy chorych. Ale dzięki wcześniej realizowanemu projektowi, w ramach którego wysyłała swoich podopiecznych na praktyki do firm, udało się jej zbudować przyjazne relacje z największą w województwie hurtownią AGD. W trakcie spotkania dyrektor hurtowni zadeklarował pomoc, ale zgodnie z polityką firmy mogła to być wyłącznie darowizna rzeczowa w postaci sprzętu AGD, którym hurtownia handluje. Fundacja przyjęła w darowiźnie atrakcyjny telewizor plazmowy, od lokalnego restauratora dostała (również w darowiźnie) bon na uroczystą kolację walentynkową dla dwojga, a w zakładzie kosmetycznym talon na dowolny zabieg. Otrzymane w darowiźnie przedmioty zostały wykorzystane jako nagrody w loterii fantowej, zorganizowanej gościnnie w największym centrum handlowym. Całkowity dochód z loterii został przekazany na wkład własny do projektu.

Jeśli otrzymaliśmy w darowiźnie coś, czego nie potrzebujemy lub przestaliśmy potrzebować, możemy to wystawić na loterii fantowej. Wbrew temu co się powszechnie sądzi, zorganizowanie tzw. „małej loterii fantowej” nie przekracza możliwości organizacyjnych przeciętnej organizacji, a daje spore możliwości zamienienia niepotrzebnych „fantów” (mogą to być zarówno bardzo atrakcyjne nowe rzeczy otrzymane od sponsora, jak i drobiazgi zebrane w lokalnym środowisku) na zawsze bardzo potrzebne pieniądze.

Sprzedaż przedmiotów darowizny

Niepotrzebne przedmioty darowizny można także sprzedać. W zależności od sytuacji, może to być zwykłe zbycie majątku, działalność gospodarcza, a także sprzedaż w ramach zbiórki publicznej.

Przykład

Fundacja otrzymała w darowiźnie od producenta komputerów wysokiej klasy laptop o dużej wartości. Obecnie taki sprzęt nie jest jej potrzebny, w biurze ma całkiem sprawny sprzęt stacjonarny, w zupełności zaspokajający jej potrzeby, a laptop o wartości 10 tys. złotych okazał się cennym kłopotem. Chętnych do pracy na nim nie brakuje, ale sprzęt o takiej wartości szkoda byłoby zepsuć, bo wszystkie pozostałe komputery razem wzięte są mniej warte. Na dodatek fundacji nie stać nawet na ubezpieczenie drogiej zabawki. Ponieważ darczyńca nie zastrzegł, jak ma być wykorzystany ofiarowany przez niego sprzęt, fundacja postanowiła go sprzedać. Żeby mieć gwarancję, że darowany sprzęt zostanie sprzedany za największą możliwą cenę, wystawiono go na Allegro, bez opcji „Kup teraz”. Ten, kto po trwającej dwa tygodnie aukcji wyklika sobie najwyższą cenę, zostanie szczęśliwym posiadaczem. A fundacja wreszcie zapłaci zaległy czynsz.

Każda osoba czy organizacja może dysponować swoim majątkiem, bez konieczności rejestrowania w tym celu działalności gospodarczej, jeśli sprzedaż jest i ma pozostać incydentalna. Jeśli więc organizacja dostała coś, co nie jest jej akurat potrzebne, może to sprzedać, podpisując z nabywcą zwykłą umowę kupna-sprzedaży środka trwałego, a uzyskane ze sprzedaży środki przeznaczyć na dowolne cele statutowe (jeśli darczyńca nie przekazał darowizny z tzw. poleceniem, tj. nie wskazał na co i jak ma zostać wykorzystany jego dar). Podobnie, jeśli organizacja otrzymała w darowiźnie obraz autorstwa darczyńcy, może go np. wystawić na aukcji internetowej i sprzedać, przeznaczając tak uzyskane środki na cele statutowe.

Sprzedaż w sklepie charytatywnym

Jeśli organizacja pozyskuje z darowizn większe ilości darów rzeczowych i są to rzeczy, których nie jest w stanie w pełni wykorzystać bezpośrednio, warto rozważyć prowadzenie sklepu charytatywnego – stacjonarnego lub internetowego – w ramach którego można w sposób ciągły prowadzić sprzedaż przedmiotów darowizny. Sklepy charytatywne, dzięki którym organizacje pozarządowe mogą pozyskiwać pieniądze na swoją działalność poprzez sprzedaż przedmiotów darowizn, to bardzo popularna w Wielkiej Brytanii forma fundraisingu, coraz częściej spotykana także w Polsce.

Stowarzyszenie Emmaus o swoich Sklepowiskach

„Działamy na rzecz osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, niepełnosprawnych, z problemami psychicznymi, bezdomnych, umożliwiając im samodzielną pracę i prowadzenie sklepu charytatywnego. Opieramy swoją działalność na prowadzeniu zbiorów używanych mebli, odzieży, sprzętów gospodarstwa domowego, książek, naczyń i innych przedmiotów, które nadają się do użycia, ale obecnym właścicielom nie są już potrzebne i bezpłatnie przekazują je stowarzyszeniu. Następnie odnowiamy i sprzedajemy dalej, po atrakcyjnych cenach.”

Sprzedaż przedmiotów darowizny w sposób ciągły, w ramach stacjonarnego lub internetowego sklepu charytatywnego, spełnia kryteria działalności gospodarczej zawarte w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej („zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły”). Organizacja musi więc zarejestrować działalność gospodarczą, ma obowiązek wystawiać rachunki lub faktury VAT (jeśli nie podlega zwolnieniu z podatku VAT), dokumentujące transakcję sprzedaży na żądanie kupującego.

Prowadzenie sklepu charytatywnego jest oczywiście poważnym przedsięwzięciem i myślenie o tym ma sens tylko, jeśli mamy realne szanse pozyskiwania odpowiedniej ilości darów atrakcyjnych dla odwiedzających nas klientów (przy czym pojęcie „atrakcyjny” jest tu bardzo pojemne, czasami będzie to sklepik ze starannie wyselekcjonowaną i wysoko wycenioną markową odzieżą w eleganckiej dzielnicy, ale równie dobrze może to być skład typu „mydło, widło i powidło”, z odzieżą na wagę, starymi bibelotami i meblami z odzysku), ale także pomysł na zorganizowanie samej sprzedaży.

Przykład

Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynności „Filantrop” od pięciu lat prowadzi w Ciechanowie charytatywny sklep, oferujący rzeczy nowe i używane, darowane na ten cel przez osoby prywatne i lokalnych przedsiębiorców. Sklep zapewnia transport, jeśli darczyńcy nie mają możliwości samodzielnego dostarczenia tego, co chcą przekazać, a niektóre meble wystawia też na Allegro, wychodząc ze słusznego założenia, że w ten sposób znacznie poszerza sobie bazę potencjalnych nabywców. Swoje sklepy charytatywne („Sklepowiska”) prowadzi z powodzeniem także Stowarzyszenie Emmaus i jeszcze kilka innych organizacji.

Sprzedaż w ramach zbiórki publicznej

Zdarza się też, że organizacja otrzymuje od firm różnego rodzaju drobiazgi, które trudno jest wykorzystać w codziennej działalności (np. książki, zabawki, gadzety promocyjne), a boi się – słusznie – że sprzedaż większej liczby przedmiotów może zostać potraktowana jako działalność gospodarcza. W takiej sytuacji można skorzystać z możliwości, jakie daje ustawa o zbiórkach publicznych, zgodnie z którą w ramach zbiórki uprawniona jest także sprzedaż przedmiotów. Wystarczy więc odpowiednio (i trwale) oznakować podarowane rzeczy naklejkami informującymi o zbiórce, uzyskać pozwolenie na zbiórkę i sprzedawać przedmioty darowizny w ramach zbiórki publicznej, bez konieczności rejestrowania działalności gospodarczej.

Przykład

Stowarzyszenie działające na rzecz niepełnosprawnych, otrzymało od producenta gadżetów reklamowych 100 różnokolorowych kubków, ładnych, ale raczej zbędnych. Z braku pomysłu na sensowne wykorzystanie takiej liczby kubków, podopieczni stowarzyszenia w czasie terapii zajęciowej ozdobili wszystkie kubki własnymi rysunkami, podpisując się na nich. Tak ozdobione kubki stowarzyszenie postanowiło sprzedać, organizując w tym celu zbiórkę publiczną w formie sprzedaży towarów – ozdobionych własnoręcznie kubków. Zgodnie z ustawą o zbiórkach publicznych, zwróciło się o zgodę do burmistrza (zbiórka miała charakter lokalny), wskazało cel zbiórki (cel musi być konkretny i ściśle określony), a każdy kubek został trwale oznaczony specjalną naklejką, z informacją o celu zbiórki, jej organizatorze i o cenie jednego kubka. Każdy kubek został wyceniony na 10 złotych, sprzedano ich 84, dzięki czemu stowarzyszenie wzbogaciło się o 840 złotych, firma-darczyńca ma satysfakcję z sensownego wykorzystania przez organizację niepotrzebnych jej kubków, a podopieczni organizacji mają poczucie, że tym razem sami zarobili pieniądze na projekt, w którym biorą udział.

Umowa darowizny

Ustna czy pisemna?

Kodeks cywilny

Art. 890. § 1. Oświadczenie darczyńcy powinno być złożone w formie aktu notarialnego. Jednakże umowa darowizny zawarta bez zachowania tej formy staje się ważna, jeżeli przyrzeczone świadczenie zostało spełnione.

Przekazanie darowizny nie wymaga szczególnej formy. Kodeks cywilny wskazuje, że oświadczenie darczyńcy powinno mieć formę aktu notarialnego, ale dopuszcza także zawarcie umowy darowizny w inny sposób niż akt notarialny, jeśli darowizna została przekazana. Nie ma więc potrzeby odwiedzania notariusza za każdym razem, gdy ktoś chce nam coś przekazać. W praktyce wiele darowizn jest przekazywanych nawet bez umowy na piśmie, bo nawet zwykła umowa nie jest konieczna. Warto jednak pamiętać, że jakiś dokument potwierdzający przekazanie darowizny będzie nam potrzebny, jeśli będziemy chcieli w pełni rozporządzać tym, co nam darowano. O ile więc darowiznę finansową darczyńca może po prostu przelać na nasze konto lub wpłacić do kasy (ale uwaga! W przypadku darowizny dokonanej w formie innej niż przelew na rachunek organizacji, darczyńcy nie przysługuje ulga podatkowa), o tyle w przypadku darowizn rzeczowych warto rozważyć formę pisemną. Będziemy mieć wówczas gwarancję, że nikt nie zakwestionuje naszego prawa do darowanej nam rzeczy (np. przy ubezpieczeniu jej, użyczeniu, sprzedaży, itp).

W przypadku darowizn rzeczowych pisemny dokument zawierający informację o wartości darowizny, wraz z oświadczeniem obdarowanego o jej przyjęciu, jest niezbędnym warunkiem, aby darczyńca mógł skorzystać z ulgi podatkowej. Organizacje często nie wiedzą, jak powinna być wyceniona wartość przedmiotu darowizny, a przyjmując ją poświadczają tę wartość własnoręcznym podpisem. Art. 22 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych stanowi, że „Za wartość początkową środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych uważa się w razie nabycia w drodze spadku, darowizny lub w inny nieodpłatny sposób

– wartość rynkową z dnia nabycia, chyba że umowa darowizny albo umowa o nieodpłatnym przekazaniu określa tę wartość w niższej wysokości”, dobrze jest przy podpisywaniu dokumentu darowizny sprawdzić (np. na Allegro), jaka jest średnia rynkowa wartość podobnego sprzętu w dniu przekazania darowizny.

Obowiązki darczyńcy

Kodeks cywilny

Art. 891. § 1. Darczyńca obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, jeżeli szkoda została wyrządzona umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa.

§ 2. Jeżeli darczyńca opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, obdarowany może żądać odsetek za opóźnienie dopiero od dnia wytoczenia powództwa.

Art. 892. Jeżeli rzecz darowana ma wady, darczyńca obowiązany jest do naprawienia szkody, którą wyrządził obdarowanemu przez to, że wiedząc o wadach nie zawiadomił go o nich w czasie właściwym. Przepisu tego nie stosuje się, gdy obdarowany mógł z łatwością wadę zauważyć.

Wbrew temu, co moglibyśmy sądzić na podstawie bezinteresownego z założenia charakteru relacji darczyńcy z obdarowanym, a także z praktyki korzystania z darowizn, darczyńca ma wobec obdarowanego pewne obowiązki związane z darowizną.

We wcześniejszych rozdziałach wspomniałam, że w przypadku darowizny już przekazanej nie jest wymagana forma pisemna. Darczyńca, jeśli nie ma życzenia zagwarantować sobie jakiegoś szczególnego sposobu wykorzystania przekazanej przez siebie darowizny, może po prostu wpłacić pieniądze organizacji przelewem i za jedyne potwierdzenie dokonania darowizny mieć wydruk z własnego konta. W pełni mu to wystarczy do skorzystania z ulgi podatkowej, choć w praktyce poradniczej spotykam się też z sytuacjami, że organizacje są proszone o dodatkowe oświadczenia, że taka darowizna została im przekazana – jest to podobno wymóg niektórych urzędników skarbowych, ale trudno mi zweryfikować, na ile jest tak faktycznie, a na ile po prostu darczyńcy biorą dodatkowe dokumenty „na wszelki wypadek”, z góry obawiając się kłopotów przy rozliczaniu ulgi z tytułu darowizny. Organizacji też nie są potrzebne żadne dokumenty potwierdzające otrzymaną darowiznę, jeśli została wpłacona na konto. Jeśli zaś była to wpłata gotówkowa w kasie, zostanie udokumentowana kwitem KP.

Są jednak sytuacje, w których umowa darowizny będzie organizacji potrzebna:

- Jeśli darowizna nie została przekazana lub nie została przekazana w całości
- Jeśli darowizna jest darowizną rzeczową.

Czasami darczyńca deklaruje przekazanie darowizny, ale nie przekazuje jej od razu albo przekazuje tylko część, planując przekazać pozostałe transze w termi-

nie późniejszym (np. uzależniając je od zadowolającej realizacji projektu). Jeśli to możliwe – choć zdaje sobie sprawę, że może to być psychologicznie trudne – organizacja powinna dążyć do podpisania umowy darowizny, nie tylko po to, żeby mieć na piśmie wszystkie warunki, pod jakimi zostanie jej wypłacona całość przyrzeczonej darowizny, ale także dlatego, że taka umowa jest dla darczyńcy wiążąca. Jeśli w umowie darowizny zadeklarowano przekazanie określonej kwoty i ze strony obdarowanego wszystkie ewentualne warunki zostały spełnione, a darczyńca nagle nie zbiedniał w stopniu uzasadniającym odwołanie darowizny, jest on zobowiązany do wypłaty organizacji całej kwoty i tego prawa organizacja może skutecznie dochodzić w sądzie. Zresztą, nawet gdyby nie miała takiego zamiaru, to z punktu widzenia płynności finansowej, prawnie wiążąca umowa darowizny jest cennym dokumentem – pozwala na przykład skorzystać z krótkoterminowej pożyczki lub kredytu.

Polecenie

Kodeks cywilny

Art. 893. Darczyńca może włożyć na obdarowanego obowiązek oznaczonego działania lub zaniechania, nie czyniąc nikogo wierzycielem (polecenie).

Art. 894. § 1. Darczyńca, który wykonał zobowiązanie wynikające z umowy darowizny, może żądać wypełnienia polecenia, chyba że ma ono wyłącznie na celu korzyść obdarowanego.

§ 2. Po śmierci darczyńcy wypełnienia polecenia mogą żądać spadkobiercy darczyńcy, a jeżeli polecenie ma na względzie interes społeczny – także właściwy organ państwowy.

Art. 895. § 1. Obdarowany może odmówić wypełnienia polecenia, jeżeli jest to usprawiedliwione wskutek istotnej zmiany stosunków.

Darczyńca może chcieć zastrzec sobie określony sposób, w jaki jego darowizna zostanie wykorzystana. Taki zapis w umowie nazywa się poleceniem. Kodeks cywilny nie precyzuje, jakie rodzaje polecenia są dopuszczalne. Ważne jest, aby w żaden sposób nie czyniły z obdarowanego wierzyciela darczyńcy. Poniżej dwa przykłady:

Przykład

Fundacja zawarła z firmą umowę darowizny, w której znalazł się zapis:

Darczyńca na podstawie art. 893 Kodeksu cywilnego nakłada na Obdarowanego obowiązek:

- 1. Nadania Darczyńcy tytułu „Wylącnego Sponsora”.*
- 2. Zamieszczenia w miejscu, gdzie prowadzony będzie festyn, dostarczonego przez Darczyńcę banera reklamowego.*
- 3. Zamieszczenia na wszystkich materiałach informacyjnych związanych z przedsięwzięciem (zaproszeniach, plakatach, listach itp) logo Darczyńcy wraz z informacją „Wylączny Sponsor”.*

To przykład – zresztą autentyczny – niewłaściwego rozumienia terminu „polecenie”, który nie ma być wyliczeniem świadczeń, jakie obdarowany bierze na siebie, aby darowizna opłacała się darczyńcy. Zapisy przywołane w umowie byłyby właściwe dla umowy sponsoringu, gdzie istotą jest sprzedaż świadczeń o charakterze reklamowym. Darowizna musi być bezinteresowna. Nie oznacza to, że darczyńca na niej wizerunkowo nie skorzysta, ale nie może to być elementem umowy, bo zmienia jej charakter. Poleceniem może być wymóg przedstawienia sprawozdania z wykorzystania środków, czy wskazanie, na jaki konkretnie cel mają być one wykorzystane. Bo niestety, zdarzają się przypadki, gdy są wykorzystane nie tylko niezgodnie z przeznaczeniem, ale też w sposób nieetyczny.

Przeczytane

10 tys. zł – za taką kwotę wicedyrektor Stowarzyszenia XXX kupiła od kierowanej przez siebie organizacji posiadłość. Dwie starsze panie podarowały organizacji na cele charytatywne ponad sześć tysięcy metrów kwadratowych ziemi i swój rodzinny dom. Ich dar miał służyć potrzebującym. Jak to możliwe, że za bezcen trafił do zastępcy szefa organizacji? – Mama chciała, żeby w tym domu powstał jakiś ośrodek, np. dla samotnych matek. Jednak nie trafił on do rąk tych, dla których był przeznaczony – mówi córka ofiarodawczynie.

Z akt Sądu Rejonowego w Łosicach wynika, że od 2006 r. stowarzyszenie nie jest już właścicielem posiadłości. Na podstawie aktu notarialnego, nieruchomości przeszła w ręce wicedyrektor stowarzyszenia i jej męża. Pod aktem sprzedaży podarowanej posiadłości podpisał się ówczesny dyrektor organizacji. 6600 metrów kwadratowych i dom, który miał służyć potrzebującym, wicedyrektor stowarzyszenia kupiła za 10 tys. zł. To nieco ok. półtorej złotówki za metr kwadratowy. – Jest to cena śmiesznie niska. Za metr kwadratowy ziemi w tym rejonie trzeba zapłacić od 4 do 9 zł w zależności o lokalizacji i stanu technicznego budynków – przyznaje specjalista do spraw wyceny nieruchomości. Dlaczego posiadłość została sprzedana zastępcy szefa za bezcen? Po trzech latach od darowizny, dyrektor podjął decyzję, żeby sprzedać nieruchomość. Był tam dom, który ulegał degradacji. Uzyskał zgodę swoich przełożonych i w świetle prawa transakcja została przeprowadzona. Kwota została przeznaczona na cele charytatywne, nie widzę tu niczego niemoralnego – stwierdził obecny dyrektor stowarzyszenia.

(portal TVN24)

W przypadku takim jak ten, gdy przekazywana jest darowizna dużej wartości a darczyńca ma sprecyzowane oczekiwania, na co chciałby przeznaczyć swój majątek, warto dobrze przemyśleć, czy nie zawrzeć w umowie zapisów określających na co i w jaki sposób mają zostać wykorzystane przekazane pieniądze lub majątek. W powyższym przypadku, przy braku zapisów o poleceniu, z punktu widzenia formalnego pewnie wszystko jest w porządku, choć przecież nie ulega wątpliwości, że zaufanie darczyńcy zostało nadużyte, a sama organizacja zach-

wała się nie tylko nieuczciwie wobec ofiarodawców, ale także nie ustrzegła się konfliktu interesów. Bo jest nim niewątpliwie kupienie nieruchomości od własnej organizacji przez jej dyrektorkę, po zaniżonej cenie. Gdyby darczyńca mógł przewidzieć nieuczciwe zachowanie organizacji, mógłby się zabezpieczyć zapisem gwarantującym wykorzystanie środków zgodnie z jego wolą i dającym spadkobiercom możliwość wyegzekwowania tego (włącznie z odwołaniem darowizny).

Przykład

Darczyńca na podstawie art. 893 Kodeksu cywilnego nakłada na Obdarowanego obowiązek zorganizowania w przekazanej nieruchomości domu samotnej matki, a jeśli będzie to niemożliwe, przekazania nieruchomości lub pieniędzy uzyskanych z jej sprzedaży na wolnym rynku w ręce innej organizacji, na realizację wskazanego celu.

Odwołanie darowizny

Art. 898. § 1. Darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności.

Art. 900. Odwołanie darowizny następuje przez oświadczenie złożone obdarowanemu na piśmie.

Ulga podatkowa

Darowizny przekazane przez osoby fizyczne lub prawne podlegają ulgom podatkowym określonym w odpowiednich przepisach – ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych. Osoba fizyczna może odliczyć od podstawy opodatkowania (czyli inaczej niż w przypadku 1%, który jest odliczany od podatku) darowizny przekazane na cele pożytku publicznego organizacjom pozarządowym, w wysokości dokonanej darowizny, nie więcej jednak niż kwoty stanowiącej 6% dochodu. Podatnik może dokonać i odliczyć więcej niż jedną darowiznę, ale łączna kwota odliczeń z tytułów darowizn na cele pożytku publicznego nie może przekroczyć w roku podatkowym kwoty stanowiącej 6% dochodu. W przypadku osób prawnych, limit odliczeń wynosi 10%.

Wysokość wydatków na powyższe cele ustala się na podstawie:

- 1) dowodu wpłaty na rachunek bankowy obdarowanego – w przypadku darowizny pieniężnej;
- 2) dowodu, z którego wynikają dane identyfikujące darczyńcę oraz wartość przekazanej darowizny, wraz z oświadczeniem obdarowanego o jej przyjęciu – w przypadku darowizny innej niż pieniężna.

Warunkiem skorzystania z ulgi podatkowej finansowej jest więc przekazanie darowizny na rachunek bankowy obdarowanego. Ustawodawca nie precyzuje, jaki tytuł należy wpisać w przelewie, może to być więc „darowizna na cele statutowe”, „darowizna na cele pożytku publicznego”, „darowizna na stypendia dla dzieci” – każda z takich wpłat powinna być bez problemu rozliczona. Jeśli darowizna ma charakter rzeczowy, ofiarodawca musi móc ją udokumentować dowodem (umową lub oświadczeniem) zawierającym dane obdarowanego, wartość przedmiotu darowizny oraz oświadczenie obdarowanego o jej przyjęciu. Za wartość darowizny rzeczowej należy przyjąć rynkową wartość rzeczy w dniu przekazania darowizny.

Sprawozdawczość

Prawo nie przewiduje szczególnych zasad rozliczania się z otrzymanych darowizn. Uwzględniamy je w rocznym sprawozdaniu finansowym, tak jak pozostałe przychody z działalności statutowej, trzeba jednak pamiętać, że darczyńca może na nas nałożyć określone obowiązki sprawozdawcze, które są dla nas wiążące jak wszystkie inne.

Organizacja otrzymująca darowizny ma związane z tym obowiązki informacyjne wobec fiskusa i opinii publicznej. Musi:

- 1) w rocznym zeznaniu podatkowym wyodrębnić z przychodów kwotę ogółem otrzymanych darowizn, ze wskazaniem celu jej przeznaczenia

zgodnie ze sferą działalności pożytku publicznego, wraz z wyszczególnieniem darowizn pochodzących od osób prawnych, z podaniem nazwy i adresu darczyńcy, jeżeli jednorazowa kwota darowizny przekracza 15 000 zł lub jeżeli suma wszystkich darowizn otrzymanych w danym roku podatkowym od jednego darczyńcy przekracza 35 000 zł;

- 2) w terminie składania zeznania, udostępnić te informacje do publicznej wiadomości, poprzez publikacje w Internecie, środkach masowego przekazu lub wyłożenie dla zainteresowanych w pomieszczeniach ogólnie dostępnych i w formie pisemnej zawiadomić o tym właściwego naczelnika urzędu skarbowego. Z obowiązku tego zwolnione są podmioty, których dochód za dany rok podatkowy nie przekracza kwoty 20 000 zł.

POLTAX

1. Identyfikator podatkowy NIP podatnik _____	2. Nr dokumentu _____	3. Status _____

CIT-D

INFORMACJA PODATNIKA PODATKU DOCHODOWEGO OD OSÓB PRAWNYCH O OTRZYMANYCH/PRZEKAZANYCH DAROWIZNACH

w roku podatkowym

4. Od (dzień – miesiąc – rok)

5. Do (dzień – miesiąc – rok)

6. Nr formularza *)

Podstawa prawna : Art.18 ust.1f pkt 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2011 r. Nr 74, poz.397, z późn. zm.), zwanej dalej "ustawą".
 Składający: Podatnicy, o których mowa w art.18 ust.1f pkt 1 ustawy, lub podatnicy składający zeznanie, o którym mowa w art.27 ust.1 ustawy, dla których informacja ta stanowi załącznik do zeznania.
 Termin składania : Do końca trzeciego miesiąca następnego roku (art.27 ust.1 ustawy).
 Miejsce składania: Urząd skarbowy¹⁾.

A. MIEJSCE I CEL SKŁADANIA INFORMACJI

7. Urząd skarbowy, do którego adresowana jest informacja

8. Informacja (zaznaczyć właściwy kwadrat):

 1. dotyczy podatnika nieskładającego zeznania
  2. stanowi załącznik do zeznania

9. Cel złożenia formularza (zaznaczyć właściwy kwadrat):

 1. złożenie informacji
  2. korekta informacji²⁾

B. INFORMACJE O PODATNIKU

Jeżeli podatnik składa więcej niż jeden formularz, część B wypełnia na każdym formularzu.

B.1. OKREŚLENIE RODZAJU PODATNIKA

10. Rodzaj podatnika (zaznaczyć właściwy kwadrat)

 1. wyłącznie otrzymujący darowiznę
  2. wyłącznie przekazujący darowiznę i korzystający z odliczenia
  3. otrzymujący oraz przekazujący darowiznę i korzystający z odliczenia

B.2. DANE IDENTYFIKACYJNE

11. Nazwa pełna

12. REGON

B.3. ADRES SIEDZIBY

13. Kraj

14. Województwo

15. Powiat

16. Gmina

17. Ulica

18. Nr domu

19. Nr lokalu

20. Miejscowość

21. Kod pocztowy

22. Poczta

C. INFORMACJA O OTRZYMANYCH DAROWIZNACH³⁾

Poz.24, 25, 26 oraz części C.1, C.2, C.3 należy wypełniać tylko wówczas, gdy jednorazowa kwota darowizny przekroczy 15 000 zł lub jeżeli suma wszystkich darowizn otrzymanych w danym roku podatkowym od jednego darczyńcy przekroczy 35 000 zł.

Kwota ogółem otrzymanych darowizn **)

zł, gr

23.

w tym od osoby prawnej (1)

24.

od osoby prawnej (2)

25.

od osoby prawnej (3)

26.

C.1. DANE DARCYŃCY (1)

Należy wpisać dane osoby prawnej, od której podatnik otrzymał darowiznę wykazaną w poz.24.

C.1.1. DANE IDENTYFIKACYJNE

27. Nazwa pełna

*) Należy podać kolejny numer formularza (załącznika) w ogólnej liczbie wszystkich składanych przez podatnika formularzy (załączników) CIT-D.

**) Jeżeli podatnik składa więcej niż jeden formularz CIT-D, poz.23 i część C.4 wypełnia na pierwszym formularzu.

POLTAX

C.1.2. ADRES SIEDZIBY				
28. Kraj	29. Województwo		30. Powiat	
31. Gmina	32. Ulica		33. Nr domu	34. Nr lokalu
35. Miejscowość		36. Kod pocztowy	37. Poczta	
C.2. DANE DARZYŃCY (2)				
Należy wpisać dane osoby prawnej, od której podatnik otrzymał darowiznę wykazaną w poz.25.				
C.2.1. DANE IDENTYFIKACYJNE				
38. Nazwa pełna				
C.2.2. ADRES SIEDZIBY				
39. Kraj	40. Województwo		41. Powiat	
42. Gmina	43. Ulica		44. Nr domu	45. Nr lokalu
46. Miejscowość		47. Kod pocztowy	48. Poczta	
C.3. DANE DARZYŃCY (3)				
Należy wpisać dane osoby prawnej, od której podatnik otrzymał darowiznę wykazaną w poz.26.				
C.3.1. DANE IDENTYFIKACYJNE				
49. Nazwa pełna				
C.3.2. ADRES SIEDZIBY				
50. Kraj	51. Województwo		52. Powiat	
53. Gmina	54. Ulica		55. Nr domu	56. Nr lokalu
57. Miejscowość		58. Kod pocztowy	59. Poczta	
C.4. CELE, NA KTÓRE PRZEZNACZONE ZOSTAŁY OTRZYMANE DAROWIZNY **)				
Cele zgodnie ze sferą działalności pożytku publicznego, o której mowa w art.4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz.1536, z późn. zm.), i cele kultu religijnego, o których mowa w art.18 ust.1 pkt 7 ustawy, oraz cele wynikające z odrębnych ustaw. Należy zaznaczyć właściwe kwadraty.				
60. Działalność charytatywna	☐	61. Pomoc ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą	☐	
62. Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób	☐	63. Krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży	☐	
64. Nauka, edukacja, oświata i wychowanie	☐	65. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych	☐	
66. Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji	☐	67. Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	☐	
68. Ochrona i promocja zdrowia	☐	69. Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości	☐	
70. Upowszechnienie kultury fizycznej i sportu	☐	71. Ratownictwo i ochrona ludności	☐	
72. Cele kultu religijnego	☐	73. Działalność charytatywno-opiekuńcza	☐	
74. Pozostałe cele	☐			

CIT-D₍₃₎

2/4

© www.signform.pl Sp. z o.o., producent aktywnych formularzy, e-mail: biuro@signform.pl

D. INFORMACJA PODATNIKA (DARZYŃCY) KORZYSTAJĄCEGO Z ODLICZENIA O PRZEKAZANYCH DAROWIZNACH⁴⁾			
D.1. INFORMACJA O OBDAROWANYM (1)			
Kwota przekazanej darowizny	75.	Kwota odliczonej darowizny	76.
D.1.1. DANE IDENTYFIKACYJNE OBDAROWANEGO			
Należy wpisać dane podmiotu, któremu przekazano darowiznę wykazaną w poz.75.			
77. Identyfikator podatkowy NIP lub numer uzyskany w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Un Europejskiej lub innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w którym obdarowany ma siedzibę służący dla celów podatkowych identyfikacji			78. Kod kraju
79. Nazwa pełna			
D.1.2. ADRES SIEDZIBY			
80. Kraj	81. Województwo		82. Powiat
83. Gmina	84. Ulica		85. Nr domu
87. Miejscowość		88. Kod pocztowy	89. Poczta
D.2. INFORMACJA O OBDAROWANYM (2)			
Kwota przekazanej darowizny	90.	Kwota odliczonej darowizny	91.
D.2.1. DANE IDENTYFIKACYJNE OBDAROWANEGO			
Należy wpisać dane podmiotu, któremu przekazano darowiznę wykazaną w poz.90.			
92. Identyfikator podatkowy NIP lub numer uzyskany w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Un Europejskiej lub innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w którym obdarowany ma siedzibę służący dla celów podatkowych identyfikacji			93. Kod kraju
94. Nazwa pełna			
D.2.2. ADRES SIEDZIBY			
95. Kraj	96. Województwo		97. Powiat
98. Gmina	99. Ulica		100. Nr domu
102. Miejscowość		103. Kod pocztowy	104. Poczta
D.3. INFORMACJA O OBDAROWANYM (3)			
Kwota przekazanej darowizny	105.	Kwota odliczonej darowizny	106.
D.3.1. DANE IDENTYFIKACYJNE OBDAROWANEGO			
Należy wpisać dane podmiotu, któremu przekazano darowiznę wykazaną w poz.105.			
107. Identyfikator podatkowy NIP lub numer uzyskany w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Un Europejskiej lub innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w którym obdarowany ma siedzibę służący dla celów podatkowych identyfikacji			108. Kod kraju
109. Nazwa pełna			
D.3.2. ADRES SIEDZIBY			
110. Kraj	111. Województwo		112. Powiat
113. Gmina	114. Ulica		115. Nr domu
117. Miejscowość		118. Kod pocztowy	119. Poczta

E. OŚWIADCZENIE I PODPIS OSOBY REPREZENTUJĄCEJ PODATNIKA

Oświadczam, że są mi znane przepisy Kodeksu karnego skarbowego o odpowiedzialności za podanie danych niezgodnych z rzeczywistością i przez to narażenie na uszczuplenie podatku.

120. Nazwisko	121. Imię
122. Data wypełnienia formularza (dzień - miesiąc - rok) _ _ . _ _ . _ _ _ _	123. Podpis i pieczęć osoby reprezentującej podatnika

F. ADNOTACJE URZĘDU SKARBOWEGO

124. Uwagi urzędu skarbowego

125. Identyfikator przyjmującego formularz

126. Podpis przyjmującego formularz

- ¹⁾ Ilekroć jest mowa o urzędzie skarbowym - oznacza to urząd skarbowy, którym kieruje właściwy dla podatnika naczelnik urzędu skarbowego.
- ²⁾ Zgodnie z art.81 Ordynacji podatkowej podatnik może skorygować złożoną deklarację poprzez złożenie deklaracji korygującej wraz z dołączonym pisemnym uzasadnieniem przyczyn korekty.
- ³⁾ W przypadku gdy występują więcej niż 3 osoby prawne będące darczyńcami, informacje należy złożyć na dodatkowym formularzu CIT-D.
- ⁴⁾ W przypadku przekazania więcej niż 3 darowizn informacje należy złożyć na dodatkowym formularzu CIT-D.

CIT-D₍₃₎

4/4

Załączniki

Słowniczek terminów

Datek – bezinteresowne wsparcie finansowe, zazwyczaj w niewielkiej kwocie i bez formalności, najczęściej poprzez zbiórkę publiczną na cele dobroczynne.

Dar – bezinteresowne wsparcie finansowe lub rzeczowe, najczęściej poprzez zbiórkę publiczną lub darowiznę.

Ofiara – termin użyty w ustawie o zbiórkach publicznych na określenie darów finansowych lub rzeczowych przekazywanych w ramach zbiórki publicznej.

Dotacja – 1) termin używany w ustawie o finansach publicznych na określenie środków publicznych przekazywanych na realizację zadań publicznych; 2) termin używany powszechnie na określenie finansowego wsparcia na realizację jakiegoś zadania/projektu (dotacja projektowa, czyli grant) lub wzmocnienia organizacji (dotacja instytucjonalna).

Darowizna – bezinteresowne wsparcie finansowe lub rzeczowe, udzielone przez osobę fizyczną lub prawną (darczyńcę) osobie lub organizacji (obdarowanemu), często bez wskazania, na jaki konkretnie cel ma być przeznaczone (darowizna na cele statutowe organizacji).

Kwesta – zbiórka publiczna w formie pozyskiwania datków (ofiar) do puszek.

Zbiórka publiczna – zbieranie datków (ofiar) finansowych lub rzeczowych na ściśle określony cel. Zasady przeprowadzania zbiórek publicznych określa ustawa o zbiórkach publicznych.

Grant – termin z języka angielskiego, stosowany zamiennie z dotacją, oznacza środki przekazane na realizację projektu lub na wsparcie instytucjonalne organizacji.

Darczyńca – 1) potocznie – osoba lub instytucja wspierająca w dowolnej formie; 2) w umowie darowizny, osoba lub instytucja przekazująca darowiznę.

Obdarowany – w umowie darowizny, osoba lub organizacja przyjmująca darowiznę.

Sponsor – 1) potocznie o każdym darczyńcy; 2) w umowie sponsoringu, strona przekazująca środki w zamian za usługi o charakterze promocyjnym/reklamowym.

Sponsoring – odpłatne przekazanie pieniędzy, rzeczy lub usług, dokonywane przez sponsora na rzecz sponsorowanego w zamian za wymienione w umowie sponsoringu czynności o charakterze promocji lub reklamy, mające na celu budowanie pozytywnego wizerunku sponsora, popularyzowanie jego marki, docieranie do ważnych dla niego grup docelowych, itp.

Wzory umów

WZÓR UMOWY DAROWIZNY PIENIĘŻNEJ

zawarta w ..... w dniu ..... 2009 r. w .....,
pomiędzy Darczyńcą: ....., z siedzibą w ..... przy ul. ...., reprezentowaną przez: ..... – prezesa zarządu .....,

a

Obdarowanym: Stowarzyszeniem ....., nr KRS....., z siedzibą w ..... przy ul. ...., reprezentowanym przez: ..... – prezesa i skarbnika zarządu .....

§ 1

Darczyńca przekazuje na rzecz Obdarowanego darowiznę w wysokości ..... zł (słownie: .....), przeznaczoną na pokrycie kosztów przeprowadzenia festynu charytatywnego ....., którego głównym celem jest ....., co jest zgodne z celami statutowymi Obdarowanego.

§ 2

Obdarowany oświadcza, że darowiznę przyjmuje i przeznacza ją na cel określony w § 1 niniejszej umowy, w ramach prowadzonej przez siebie działalności.

§ 3

Wydanie przedmiotu darowizny nastąpi przelewem bankowym na konto ....., w terminie 14 dni od dnia podpisania niniejszej umowy.

§ 4

1. Obdarowany przedłoży Darczyńcy udokumentowane pisemne sprawozdania ze sposobu wykorzystania kwoty darowizny przez Obdarowanego nie później niż w terminie miesiąca od dnia wydania przedmiotu darowizny Obdarowanemu.
2. Jeśli Obdarowany przekazaną mu na podstawie niniejszej umowy kwotę pieniężną przeznaczy na inny cel niż określony w § 1 umowy, Darczyńca odwoła darowiznę. Obdarowany będzie zobowiązany do zwrotu otrzymanej kwoty w terminie ..... dni od dnia złożenia przez Darczyńcę oświadczenia o odwołaniu darowizny.

§ 5

1. Wszelkie zmiany niniejszej umowy wymagają dla swej ważności formy pisemnej pod rygorem ich bezskuteczności.
2. Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Darczyńca

.....

Obdarowany

.....

WZÓR UMOWY DAROWIZNY RZECZY

zawarta w ....., w dniu ..... 2009 r. w .....,
pomiędzy: Darczyńcą – ....., zamieszkałym w ....., legitymującym się dowodem osobistym nr .....

a

Obdarowanym: Fundacją ....., nr KRS....., z siedzibą w ..... przy ul. ....., reprezentowaną przez:
..... – prezesa i skarbnika zarządu .....

§ 1

Darczyńca oświadcza, iż jest właścicielem rzeczy stanowiącej przedmiot darowizny. Przedmiotem darowizny jest *(należy szczegółowo opisać co przekazujemy)* .....

§ 2

Darczyńca przekazuje bezpłatnie Obdarowanemu na własność opisany w §1 przedmiot, a Obdarowany oświadcza, że darowiznę tę przyjmuje.

§ 3

Wartość przedmiotu darowizny strony określają na kwotę w wysokości ..... zł (słownie ..... zł).

§ 4

Darczyńca oświadcza, że przedmiot darowizny jest wolny od obciążeń finansowych i praw osób trzecich.

§ 5

Wydanie darowizny nastąpi w momencie podpisania umowy.

§ 6

1. Wszelkie zmiany niniejszej umowy wymagają dla swej ważności zachowania formy pisemnej pod rygorem ich bezskuteczności.
2. Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Darczyńca
.....

Obdarowany
.....

Kodeks cywilny (fragmenty)

Kodeks cywilny art. 888-902

Darowizna

Art. 888. § 1. Przez umowę darowizny darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego kosztem swego majątku.

§ 2. (skreślony).

Art. 889. Nie stanowią darowizny następujące bezpłatne przysporzenia:

- 1) gdy zobowiązanie do bezpłatnego świadczenia wynika z umowy uregulowanej innymi przepisami kodeksu;
- 2) gdy kto zrzeka się prawa, którego jeszcze nie nabył albo które nabył w taki sposób, że w razie zrzeczenia się prawo jest uważane za nie nabyte.

Art. 890. § 1. Oświadczenie darczyńcy powinno być złożone w formie aktu notarialnego. Jednakże umowa darowizny zawarta bez zachowania tej formy staje się ważna, jeżeli przyrzeczone świadczenie zostało spełnione.

§ 2. Przepisy powyższe nie uchybiają przepisom, które ze względu na przedmiot darowizny wymagają zachowania szczególnej formy dla oświadczeń obu stron.

Art. 891. § 1. Darczyńca obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, jeżeli szkoda została wyrządzona umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa.

§ 2. Jeżeli darczyńca opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, obdarowany może żądać odsetek za opóźnienie dopiero od dnia wytoczenia powództwa.

Art. 892. Jeżeli rzecz darowana ma wady, darczyńca obowiązany jest do naprawienia szkody, którą wyrządził obdarowanemu przez to, że wiedząc o wadach nie zawiadomił go o nich w czasie właściwym. Przepisu tego nie stosuje się, gdy obdarowany mógł z łatwością wadę zauważyć.

Art. 893. Darczyńca może włożyć na obdarowanego obowiązek oznaczonego działania lub zaniechania, nie czyniąc nikogo wierzycielem (polecenie).

Art. 894. § 1. Darczyńca, który wykonał zobowiązanie wynikające z umowy darowizny, może żądać wypełnienia polecenia, chyba że ma ono wyłącznie na celu korzyść obdarowanego.

§ 2. Po śmierci darczyńcy wypełnienia polecenia mogą żądać spadkobiercy darczyńcy, a jeżeli polecenie ma na względzie interes społeczny – także właściwy organ państwowy.

Art. 895. § 1. Obdarowany może odmówić wypełnienia polecenia, jeżeli jest to usprawiedliwione wskutek istotnej zmiany stosunków.

§ 2. Jeżeli wypełnienia polecenia żąda darczyńca lub jego spadkobiercy, obdarowany może zwolnić się przez wydanie przedmiotu darowizny w naturze w takim stanie, w jakim przedmiot ten się znajduje. Przepisu tego nie stosuje się, gdy wypełnienia polecenia żąda właściwy organ państwowy.

Art. 896. Darczyńca może odwołać darowiznę jeszcze nie wykonaną, jeżeli po zawarciu umowy jego stan majątkowy uległ takiej zmianie, że wykonanie darowizny nie może nastąpić bez uszczerbku dla jego własnego utrzymania odpowiednio do jego usprawiedliwionych potrzeb albo bez uszczerbku dla ciążących na nim ustawowych obowiązków alimentacyjnych.

Art. 897. Jeżeli po wykonaniu darowizny darczyńca popadnie w niedostatek, obdarowany ma obowiązek, w granicach istniejącego jeszcze wzbogacenia, dostarczać darczyńcy środków, których mu brak do utrzymania odpowiadającego jego usprawiedliwionym potrzebom albo do wypełnienia ciążących na nim ustawowych obowiązków alimentacyjnych. Obdarowany może jednak zwolnić się od tego obowiązku zwracając darczyńcy wartość wzbogacenia.

Art. 898. § 1. Darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności.

§ 2. Zwrot przedmiotu odwołanej darowizny powinien nastąpić stosownie do przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. Od chwili zdarzenia uzasadniającego odwołanie obdarowany ponosi odpowiedzialność na równi z bezpodstawnie wzbogaconym, który powinien się liczyć z obowiązkiem zwrotu.

Art. 899. § 1. Darowizna nie może być odwołana z powodu niewdzięczności, jeżeli darczyńca obdarowanemu przebaczył. Jeżeli w chwili przebaczenia darczyńca nie miał zdolności do czynności prawnych, przebaczenie jest skuteczne, gdy nastąpiło z dostatecznym rozeznaniami.

§ 2. Spadkobiercy darczyńcy mogą odwołać darowiznę z powodu niewdzięczności tylko wtedy, gdy darczyńca w chwili śmierci był uprawniony do odwołania albo gdy obdarowany umyślnie pozbawił darczyńcę życia lub umyślnie wywołał rozstrój zdrowia, którego skutkiem była śmierć darczyńcy.

§ 3. Darowizna nie może być odwołana po upływie roku od dnia, w którym uprawniony do odwołania dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego.

Art. 900. Odwołanie darowizny następuje przez oświadczenie złożone obdarowanemu na piśmie.

Art. 901. § 1. Przedstawiciel osoby ubezwłasnowolnionej może żądać rozwiązania umowy darowizny dokonanej przez tę osobę przed ubezwłasnowolnieniem, jeżeli darowizna ze względu na wartość świadczenia i brak uzasadnionych pobudek jest nadmierna.

§ 2. Rozwiązania umowy darowizny nie można żądać po upływie dwóch lat od jej wykonania.

Art. 902. Przepisów o odwołaniu darowizny nie stosuje się, gdy darowizna czyni zadość obowiązkowi wynikającemu z zasad współżycia społecznego.